

DELAVSKA FRONTA

Uredništvo: Maribor, Koroška cesta 5. Uprava: Maribor, Koroška cesta 1. Naročnina: celoletno Din 36.—, mesečno Din 3.—. Oglasi po ceniku. — Izhaja vsako soboto zjutraj.

Na novih poteh.

Svedska pisateljica Lagerlöf pripoveduje, da so ljudje raje izbrali ponarejen kip, kot pa pravega, ki ima čudovito zdravilno moč. Začelo se je govoriti: »Marks je popolnoma pravilno gledal«, »prav sodil«, »pravilno napovedal nujen razvoj«, »pokazal edino rešnjo pot.« »Ker je tako, moramo opustiti katoličani svojo dosedanjjo ozkosrčnost... Postati moramo napram socializmu iskreni.« Združiti je treba krščanski svetovni nazor z marksistično gospodarsko teorijo, da postane krščanstvo bolj »radikalno« in za trpeče delavske množice privlačno. Zato to teorijo »tudi krščanski socialisti v celoti sprejemajo.« Sprejemajo njen nauk o vrednosti iz dela, o razrednem boju in socialistično zamisel brezrazredne družbe, ki bo prišla za diktaturo proletariata. Govore o »brezrazrednem družabnem redu, kjer ne bo delodajalcev... ampak bo le eno: Delavec-gospodar, združen v eni sami osebi«. Vse se prične soditi z marksističnega stališča, vse svetovno dogajanje se opazuje skozi marksistična očala. V svoja stanovanja postavljajo poleg križa samo še — Marksa! Cele skladnice dolgovoznih in večnih razprav je bilo napisanih takrat o tem, ali je možno združiti krščanstvo in marksizem in ostvariti »krščanski socializem«. Dolge ure razpravljanj so imele en sam sad: izguba časa. Avtoritete, ki bi določno razsodila in bi se ji vsi podredili, ni bilo. Pač! Sveti Oče je v okrožnici »Quadragesimo anno« nedvoumno sodil in izjavil, da »nihče ne more biti obenem dober katoličan in pravi socialist (Qu. a. 121)«, ker — socializem, naj se motri kot nauk, ali kot zgodovinsko dejstvo, ali kot akcija — se ne more v sklad spraviti z verskimi nauki katoliške Cerkve, zakaj njegova zamisel družbe je popolnoma tuja krščanski resnici« (Qu. a. 118).

Zdelo se je za hip to, da je stvar dognana. Toda — ne! Papežev nauk o družbi ni verska resnica, ki bi jo govoril nezmotljivo »ex cathedra« kot učenik za vso Cerkev, ampak je zgolj osebno mnenje Achila Rattija kot zasebnika, zato je o tem možno in dovoljeno razpravljati še naprej.

Delavci pa učenih razprav večidel niso prebirali in ne razumeli, ampak so samo čutili vedno bolj vso nekrščanskost kapitalizma in razredni boj, v katerega so bili vrženi hote ali nehote. Če so pri tem šli za radikalnejšimi gesli, kdo bi jih smel obsojati. Da je pri tem vsled razdvojenosti bila oslABLJENA vsa slovenska katoliška skupnost, še ni treba posebej omenjati. Sicer pa je bila že za mnoge »star rekvizit«.

Toda ni treba razpravljati dalje o tem. Zgodovina bo sodila. Danes smo še preblizu časom in dogodkom, da bi mogli povsem jasno vse videti. Treba je povdariti veselo dejstvo: na novih poteh smo, če vsa znamenja ne lažejo. O novi generaciji krščanske delavske mladine moremo govoriti, ki hoče popraviti napake onih, ki so bili tik pred njo. Odklonila je ime socialistična, ker hoče biti samo »krščanska delavska mladina« in noče imeti s socializmom nobene zveze, ter zato odklanja tudi njegove gospodarske nauke. V 1. številki njenega »Vestnika« beremo: »Marksov nauk v nobenem pogledu ni združljiv s krščanstvom, ne v svojem gospodarskem, sociološkem ali svetovnonazornem gledanju.« Ta izjava pomeni popoln prelom s preteklostjo, ki je ljubimkalo z marksizmom. Isto pove tudi dejstvo, da je nastopila samostojno, ker ne mara biti že ob rojstvu obremenjena s težkimi očitki iz prejšnjih dni. Njen pot gre »v novo«. Po vzgledu belgijske krščanske delavske mladine hoče opazovati, soditi in delati in biti »v svoji notranjosti globoko prežeta Kristusovih načel«. Če bodo besede sledila tudi dejanja, bo to pravo delo v smislu katoliške akcije. Zato bi smrtno grešil vsak, kdor bi to mladino pri tem delu kakorkoli oviral.

**Ali si že obnovil
naročnino?**

Razgovori med JRZ in dr. Mačkom so začeli.

Dr. Stojadinovič in dr. Maček sta se sestala v bližini Brežic.

V soboto dne 16. januarja sta se sestala v lovski vili zagrebšk. trgovca Deutscha, ki je osebni prijatelj dr. Mačka, v Dobravi pri Brežicah, ministrski predsednik in predsednik JRZ dr. Stojadinovič in voditelj Hrvatov dr. Maček. Sestanek je trajal od pol 12. dopoldne do pol 4. popoldne. Oba politika sta se razgovarjala med štirimi očmi v posebni sobi, dočim se je nahajalo njuno spremstvo v drugih prostorih. Niti dr. Stojadinovič, niti dr. Maček nista po zaključku razgovora podala nobene izjave, pač pa je bilo nato izdano iz pisarne dr. Mačka v Zagrebu kratko obvestilo, ki samo omenja sestanek. Sestane

nek je vzbudil ogromno pozornost v naši državi, kakor v inozemstvu. Vsi listi so že v nedeljo silno obširno pisali o važnosti in pomenu tega razgovora, s katerim se odpirajo pogajanja med JRZ in Hrvati. Tudi sedaj še polnijo listi svoje stolpce s poročili o tem sestanku, dasi o vsebini razgovorov tudi sedaj ničesar ni znanega. Pač pa navajajo vsi časopisi izvajanja dr. Korošca na nedeljskem zborovanju JRZ v Ljubljani, s katerimi se je naš voditelj dotaknil tudi razgovora med dr. Stojadinovičem in dr. Mačkom ter se o rezultatu dovoljno izrazil. Poučeni krogi zatrjujejo, da se bo prihodnji sestanek zopet kmalu vršil.

Veličasten shod JRZ v Ljubljani.

Slovenski voditelj dr. Korošec o sporazumu.

Ljubljana je preteklo nedeljo pokazala, da se vsa nahaja v taboru JRZ. V veliki unionski dvorani se je vršil veličasten shod JRZ, katerega se je udeležilo okrog 6000 ljudi, ki niso mogli vsi v dvorano, pa so poslušali govore zunaj poslopja potom prenosa iz zvočnikov. Bilo je to doslej največje politično zborovanje, ki se je v Ljubljani kdaj vršilo. Na shodu so govorili najprej minister dr. Krek, ki je v svojih izjavah podal sliko sedanjega notranjega in zunanjega položaja naše države, ki še pod nobeno dosedanjjo vlado ni bil tako ugoden, kakor pod sedanjjo. Za njim je govoril senator Smodej ter očrtal obseg in silo organizacije JRZ v naši državi. Izredno pozornost je vzbudil s svojim govorom ljubljanski župan dr. Adlešič, ki je prikazal usodno gospodarstvo prejšnjih nezmožnih občinskih uprav, ki so poglale Ljubljano v dolgove, katerih ima sedaj okrog 200 milijonov Din. Med govorom senatorja Smodeja je nenadoma prispel na zborovanje naš voditelj dr. Anton Korošec v spremstvu bana dr. Natlačena. Zborovalci so dr. Korošca pozdravili s silnim navdušenjem.

Dr. Korošec je pred zaključkom zborovanja naslovil na poslušalce glede sporazuma s Hrvati sledeče besede:

»Mi, ki hočemo dobro našemu narodu in državi, smo že od vsega početka našega zopetnega političnega življenja z vsemi silami delali na to, da pride med narodi do

sporazuma. Dolgo časa smo bili odstranjeni od državnega krmila. Ko smo zopet krmilo države vzeli v svoje roke, ni bilo atmosfere za sporazum. Vladala je mržnja in nenaklonjenost ne samo proti Hrvatom, temveč proti vsakemu narodnemu gibanju. Ravnopravnost se ni točno izvajala. Vse je bilo razdrto in ni bilo pravega instrumenta, ki bi delal za sporazum. Zaradi tega smo morali ustvariti instrument za to. Ustvariti smo morali atmosfero za mir in red med narodi. Ustvarili smo ta instrument v Jug. radikalni zajednici, ki je taka, da lahko govori v imenu vsega naroda. Začeli smo delati za sporazum. Sporazum je kakor mlado dete, ki dela svoje prve korake v svet. Tako dete pa se ne sme preveč vlačiti sem in tja, gori in doli. To ni dobro za mlado dete. Tako dete mora voditi nežna roka v svet. Zaradi tega tudi ni dobro, da se preveč govori o tem sporazumu. Radi tega dovolite mi, da tudi jaz ne govorim mnogo o tem. Stvari se včeraj niso pokvarile, ampak napravili smo korak naprej. Kakor ste čitali tudi v časopisih, sta oba obraza prišla zadovoljna v Zagreb. Zaradi tega je potrebno, da sedaj preveč ne vprašujete, kako daleč je še do sporazuma, kakšne so težkoče itd. To nežno dete se ne sme preveč nenežno prijemat. Mi gremo naprej. Treba je z ljubeznijo delati, da ne bi zakrivali pogoške na tej ali oni strani.«

Kako skušajo gosposki komunisti varati delavstvo.

Naši komunisti, ki se regrutirajo po večini iz gosposkih, dobro situiranih rodbin, se poslužujejo v svoji agitaciji za komunizem med delavstvom v prvi vrsti krilatice, da bodo v komunistični državi delavci povsem zenačeni z ravnatelji, inženjerji in drugimi vodilnimi uradniki podjetij. Pri tem kažejo na Sovjetsko Rusijo, češ, da prejema tam vsak najnavadnejši delavec za svoje delo prav tako mezdo, kakor njegov delovodja in celo ravnatelj podjetja. Kako pa je s temi »izenačenimi« delavskimi plačami v Rusiji v resnici, to nam najbolj točno prikazuje poročilo generalnega tajnika Zveze angleških sindikatov Walterja Citrine, ki je znan socijalist. Citrine je dva meseca proučeval mezdne razmere v Rusiji in je zdaj o tem napisal poseben članek v znani »Mednarodni reviji za delo«. V tem poročilu pravi, da sedaj tudi Rusija uvaja v vseh svojih obratih akordni sistem. Delavec, ki več producira, prejema tudi večjo plačo. Vendar obstoja ogromna razlika med mezdami delavstva in plačami uradništva, inženjerjev in direktorjev. Delavske mezde se dele na osem razredov. Tako prejema delavec v tvornici orožja Kaganovič v Moskvi v prvi kategoriji 105 rubljev na mesec, v sedmi kategoriji 259 rubljev in v osmi, najvišji kategoriji 317 rubljev. Delati pa morajo v akordu in le z največjim naporom svojih sil dosežejo omenjene mezde. Zato pa prejema ravnatelj iste tvornice 2000 rubljev na mesec in vrhovni

inženjer prav toliko. Plače ostalega uradništva in tehničnega osebja se gibljejo med 1000 in 2000 rublji na mesec. Povprečna plača ruskega delavca znaša 185 rubljev na mesec. Stvarna vrednost rublja v ruski državi predstavlja vrednost 1 francoskega franka ali 2 dinarja. Tedaj zasluži povprečno ruski delavec na mesec 350 Din, toliko, kakor v naših podjetjih najslabše plačani začetnik. Povprečno pa služijo naši delavci dvakrat do trikrat več, kakor njihovi tovariši v sovjetskem paradižu. Če pa primerjamo potem cene za življenjske potrebščine, obleko in stanovanje v Rusiji in pri nas, vidimo, da je pri nas vse še enkrat cenejše, poleg tega pa je obleka tudi neprimerno boljša, kakor v Rusiji. Delavec v sovjetski Rusiji je najslabše plačan na vsem svetu ter živi v najbolj obupnih socijalnih in zdravstvenih razmerah. Zato pa si direktorji in ostala visoka gospoda lahko privoščijo s svojimi plačami vse ugodnosti, do katerih delavec ne more priti. — To piše priznan strokovnjak, kateremu ne moremo niti naši socialisti niti komunisti predbacivati, da laže, saj je sam socijalist. Tudi delovne razmere, piše dalje Citrine v svojem članku, so v sovjetski Rusiji takšne, da ne bi v njih vzdržalo evropsko delavstvo pod nobenim pogojem. Delavska sila se izrablja do skrajnih možnosti, mnogo bolj, kakor v najbolj kapitalističnih zapadno-evropskih državah.

Slovenski nameščenci za razširjenje pokojninskega zavarovanja.

Pretekli teden se je vršilo v Ljubljani zelo dobro obiskano zborovanje zasebnih nameščencev, na katerem so v največji soglasnosti zahtevali razširjenje pokojninskega zavarovanja na vse nameščence v državi in popolno avtonomijo za posamezne pokojninske zavode. Zahtevali so tudi, da se razširi pokojninsko zavarovanje na trgovske pomočnike. Zasebni nameščenci dajejo v teh svojih težnjah najlepší vzgled slovenskemu delavstvu, ki se mora z vsemi močmi boriti, da tudi ono doseže zavarovanje za svojo starost, ki mu je bilo obljubljeno.

Kakšna je bila lani rudarska proizvodnja?

Rudarska proizvodnja se je lani povečala v naši državi za 25%, vrednost rudarskih proizvodov pa celo za 30% v primeri z letom 1935. Niso se pa v tem razmerju povečali dohodki delavstva ter kažejo mezde le nekaj procentov izboljšanja v primeri z letom 1935. Lani je začelo obratovati tudi več novih rudnikov, med njimi dva rudnika zlata ter rudniki magnezita, boksita in antimona. Izvozili smo lani za 510 milijonov rudarskih proizvodov.

Slovenski železničarji imajo največ dela.

Te dni je izšla zanimiva statistika, ki kaže zaposlitev železniškega osebja v posameznih železniških direkcijah in zaslužek železnice za ta ravnateljstva. V Sloveniji je prišlo lani na enega železničarja 1076 potnikov, v subotički direkciji 742, v zagrebški 640, v belgrajski 471, v sarajevski pa celo 430 potnikov. V Sloveniji pride na enega železniškega nameščenca 41.920 Din dohodkov, v belgrajski direkciji pa le 29.000 Din, dočim je v ostalih ravnateljstvih še mnogo slabše.

Druga četa Lenínove garde na zatožni klopi.

V soboto, 23. januarja bo pričela v Moskvi pred velikim senatom vojnega sodišča obravnava proti drugi četi Lenínove garde in bivšim voditeljem komunistične stranke. 17 obtožencev je obdolženih zarote proti Stalinovemu režimu. Na zatožni klopi bodo sedeli med drugimi bivši londonski poslanik Sokolnikov, Karel Radek in Muradijev. Kot sodniki bodo nastopili isti prijatelji Stalina, ki so obsojili na smrt prvo četo Lenínove garde, ki je šla 15 komunističnih prvakov in med temi najbolj znani imeni Zinovjev in Kamenev.

V najnovejšem času je zadela usoda aretacije bivšega predsednika izvršnega odbora sovjetov Rykova in direktorja moskovskih »Izvestij« Buharina. Šef GPU je odpoval z letalom v Vladivostok, kjer so odkrili široko zasnovano zaroto pristavcev Trockega.

Zelo »prijetno« je živeti pod rusko »proletarsko demokracijo«!

Odnosaji med Poljsko in Rusijo.

V sovjetskih merodajnih krogih je zavladalo silno nezadovoljstvo radi predmeta razgovora, ki ga je imel polkovnik in zunanji minister Beck s poljskimi senatorji. Urednik »Pravde« Viktorov je temu razgovoru posvetil važen članek, v katerem pa se ne more znebiti nekega vznemirjenja, kljub svojemu fantastičnemu pisanju. Namen g. Becka je popolnoma jassen, pravi avtor, če pogledamo samo to okoliščino, s kakšnim odobravanjem je bila vest sprejeta v Berlinu in nezadovoljstvom v Pragi. Poljska se vedno bolj približuje fašističnemu bloku in zanemarja prijateljske odnose z URSS. Simpatizira v Španiji z nacionalisti, skuša dobiti tudi druge razumevanje za reformiranje DN, poje slavo na italijansko-abe-sinsko vojno in vztraja na prijateljskih italijansko-poljskih odnosajih. Nadalje podtika avtor polkovniku Becku skrivne namene, to se pravi imperialistične težnje, ki lahko privedejo do nove vojne.

Politične vesti.

Naš knez namestnik o naši politiki. Nj. Vel. knez namestnik Pavle je podal zastopnikom inozemskega časopisja sledečo izjavo: »Ne verjamem v vojno. Verjamem, da se da mir ohraniti in da se bo ohranil. Krivo je hipnotiziranje narodov z vero, da je vojna neizogibna. Mislim, da je najboljša sredstvo za ohranitev miru ureditev razprtij in zboljšanja razmerja s sosedi. Če bi vsaka država vse storila v tej smeri, kar je v njeni moči, iskreno in odkrito, bi bil uspeh tega avtomatsko: splošni mir. To je bil doslej glavni cilj Jugoslavije. Mi smo ne samo okrepili in ohranili obstoječe zveze z našimi prijatelji, temveč smo celo zboljšali naše razmerje z državami, s katerimi smo v preteklosti imeli nekatere težkoče. To zboljšanje razmerja bo obrodilo, prepričani smo, pravo prijateljstvo, ki ne bo prav v ničemer škodljivo dosedanjim zvezam Jugoslavije.

Nemška gonja proti Čehoslovski je postala zadnje čase tako srdita, da je položaj med obema državama izredno napet. Nemci se pri tem poslužujejo raznih izmišljotin, da bi opravičili svoje postopanje, doživeli so pa te dni prav neprijeten udarec, ker se je celotno angleško časopisje zavzelo za Čeha ter ostro zavrača vse nemške klevete kot izmišljene.

Potovanje generala Göringa. O Göringovem potovanju v Rim prihajajo sedaj zanimive podrobnosti na dan. Predvsem je imelo namen, pridobiti pomoč Italije v izvajanju nemške štirilete. Trgovina med Nemčijo in Italijo naj bi se ojačila. Nadalje je skušal Göring pridobiti Italijane zato, da bi dovolili Nemčiji delež pri eksploataciji Abesinije, s čemer bi si Nemci zagotovili vir surovin, ki jim manjkajo ter jih radi pomanjkanja deviz ne morejo od inozemstva kupovati. Poleg tega bi rada Nemčija dobila od Italije enega izmed dodekaneških otokov ob Mali Aziji, na katerem bi rada postavila letalsko bazo. Tudi o španskih dogodkih sta baje govorila ter se domenila, da bo sta poslali Italija in Nemčija generalu Francu še 100.000 mož na pomoč, ker ne moreta dopustiti, da bi se v Španiji ustanovila boljševiška država. Razgovor se je vršil tudi o načrtu direktorija petih velešil, ki bo vodil zunanjo politiko Evrope ter preprečil mednarodne spore. To bi bila oživitve starega Mussolinijevega načrta direktorija štirih velešil: Italije, Anglije, Francije in Nemčije, katerim bi se sedaj priključila še Poljska. — Iz Rima namerava general Göring potovati v Ankaru, da se dogovori s turško vlado o požitvi trgovskih stikov med Turčijo ter Nemčijo. Nadalje bo predlagal, da se ustanovi med Turčijo in Nemčijo zračna zveza ter bo skušal pridobiti Turke zato, da ne bodo protivni izgraditvi nemškega letalskega oporišča na dodekaneških otokih. Iz Turčije pa se bo podal Göring v Varšavo na lov, ki ga priredi predsednik poljske republike. Tu se bodo vršili važni razgovori, ki naj pridobijo Poljsko za nemško-italijanske načrte ter jo tako iztrgajo iz francoskega vpliva, pod katerega je zopet zašla.

Irska in Anglija. Med Irsko in Anglijo so se začela važna pogajanja, da bi se irski otok izpremenil v samostojno zvezno državo, ki bi jo tvorili irska republika in pokrajina Ulster na severnem Irskem, ki se nahaja sedaj pod angleško upravo. Obe državi bi bili popolnoma avtonomni s samostojnima vladama ter bi bil položaj med njima približno takšen, kakor med Avstrijo in Ogrsko pred svetovno vojno. Upajo, da bo prišlo do končnega sporazuma, s katerim bo irsko vprašanje spravljeno s sveta.

Anglija ne bode dovolila komunizma v Evropi. Angleški zunanji minister Eden je imel v zbornici govor o zunanji politiki, ki je vzbudil veliko pozornost. Zlasti je vsa angleška javnost pozdravila besede zunanjega ministra, da Anglija ne bo nikdar dopustila, da bi postale demokratske države zatočišče komunizma in njegove propagande. Anglija je prepričana, da je demokracija edino zdravilo proti komunizmu.

Vojna v Španiji. Francova armada je vprizorila pod vodstvom generala Lana velikopotezen napad na važno пристanišče Malago, ki ga imajo zasedenega rdeče čete. Napad je uspel ter so si nacionalisti priborili važne postojanke ter se približali Malagi na nekaj kilometrov. Malago branijo boljševiški oddelki iz Sovjetske Rusije. Francovo brodovje je tudi bombardiralo Barcelono ter povzročilo veliko škodo. Pred Madridom se nadaljujejo napadi na mesto ter pripravljajo Franco novo ofenzivo, s katero upa zlomiti odpor rdečih čet.

Belgijski rudarji so nameravali začeti s stavko v vseh rudnikih. Organizirali so

jo komunisti, vendar pa se je ponesrečila, ker so proti stavki nastopile organizacije krščanskih socializmov in socialistov.

Predsednika Združenih držav Roosevelt so v sredo slovesno vstolili po ponovni izvolitvi v Washingtonu. Vstoličenje se je izvršilo s tako slovesnostjo, ki je ni bil deležen še noben ameriški državni poglavar ter je sličila kraljevemu kronanju. Nad 300.000 ljudi je prišlo k tem slavnostim iz vse države.

Mehika, kjer je na vladi marksistično-boljševiška klika, je glede socialnih zakonov ena najbolj nazadnjaških držav na svetu. Tako se je sedaj mehiška vlada branila, da bi podpisala mednarodno pogodbo o 40urnem delavniku in o prepovedi nočnega dela mladotnikov v tovarnah.

Judov ne marajo nikjer. Južnoafriške države pripravljajo zakon, s katerim bodo omejile naseljevanje judov, ki silijo tja predvsem iz Nemčije, Francija pa razmišlja, kako bi prepustila enega svojih otokov, ki se nahajajo daleč od Evrope, da bi se tam lahko judje svobodno naseljevali. V poštev bi prišel afriški otok Madagaskar.

Vestnik ZZZ.

Po občnem zboru — na novo delo!

Občni zbor Zveze združenih delavcev, naše krščanske strokovne organizacije, je za nami. Bil je prvi za ustanovnim. Toda nad njegovim potekom smo bili prenečeni. Da bo organizacija zmogla kaj takega po enoletnem obstoju, tega marsikdo ni pričakoval niti iz vrst sotrudnikov niti iz vrst opazovalcev. Občni zbor je bil glasen klic in opozorilo vsej slovenski javnosti, da je ZZZ organizacija, s katero mora vsakdo računati, da je ne gre podcenjevati, kaj še le prezirati.

Na zboru ZZZ so se zbrali zastopniki naših delavskih revirjev in krajev. V kratkih poročilih so podali površno pa obenem jasno sliko o položaju njihovega članstva in obenem vsega delavstva v njihovem okraju. Opisane razmere niso razveseljive, so mnogo preje žalostne, ker kažejo v kako težkih in slabih gmočnih razmerah žive naši delavci in kako razsaja med njimi brezposelnost. Ugotovili smo lahko, da so osnove in da so prezgodnje sanje o koncu gospodarske krize, ki je obenem in predvsem kriza delavskih gospodarskih razmer. Ne, krize ni konec! Konec je le tiste strme poti, ki se je začela leta 1931. in ki je grozila pripeljati večino delavstva na križev pot brezposelnosti in v prepad. Ta strma pot je letos le nekoliko izgubila na svoji strmini, vodi pa še vedno navzdol.

Ko ne bi bili kristjani, bi obupali. Tako pa ne obupujemo in nočemo obupati. Krščanski strokovničarji so bili in bodo kljub vsemu optimisti. Optimisti pa so, ker so borci. Borci za boljše gospodarske, kulturne in socialne razmere delavstva. Borci pa nikdar ne obupamo, se nikdar ne udamo usodi. Ta pravi in zdravi optimizem in trdno zaupanje v boljšo bodočnost so pokazali tudi zborovalci zbora ZZZ. Ne ozirajo se na to, kaj bodo rekli marksisti in kaj propadajoči liberalci smo izjavili, da hočemo poslušati Cerkev in njenega glavarja tudi v gospodarskih vprašanjih. Zahtevali smo preosnovno gospodarstva v smislu delovnih občestev (korporacij), v katerih delavec ne bo več zavržen suženj, temveč bo sogospodar. Obenem smo poudarili, da do preureditve ne sme priti po nasilju, ki jemlje delavstvu svobodo gibanja, temveč po ljudski volji, po demokraciji. Povedali smo tudi svoje zahteve, ki morajo biti izvedene v interesu delavstva čim prej.

Prve in največje težave so za nami. Organizacija je dobila nov odbor. Na čelo ZZZ je stopil on, ki je delal v delavskih vrstah že za Krekovihi časov in ki mu je boj za delavske koristi ter pravice globoko razoral lice. Tov. Kukovica ni znan le papirničarjem, temveč širokim slojem našega delavstva. Njegova ustaljenost in njegove izkušnje so nam porok, da je vodstvo ZZZ v varnih rokah. V ostalem odboru vidimo deloma nove obraze, deloma pa tudi že stare, to je tiste, ki so zapustili vrste, v katerih je vladala megla, ker se jim je zahotelo jasnosti in sonca. To so vsi fantje, katerih ni vrgel v delavsko strokovno organizacijo slučaj ali revolucionarno razpoloženje in nergaštvo. Niso prišli v stik z delavstvom potem ko so zapustili rodna žitna polja in breskrbno mladost pri starejših pod kmečko streho ter po »znanstvenem« proučevanju marksističnih problemov. Člani vodstva ZZZ so sami ročni in deloma šolani delavci, ki so spoznavali težave delavskega življenja v

svoji mladosti, ki so morali kaj kmalu tudi sami iskati primeren zaslužek in prispevek za družino, še preden so prišli do svoje redne eksistence. Pri organizaciji so vsled notranje nuje in potrebe. Zato pa se tudi lahko naše delavstvo zaveda, da je organizacija v rokah ljudi, ki se hočejo boriti za njegove pravice brez sebičnih ali postranskih namenov.

Ponatiskujemo! Jeseniški list »Na mehan« je v svoji 2. številki z dne 15. januarja 1937 prinesel naslednjo, izredno važno notico za ZZZ: »Za strokovno gibanje je gotovo zanimiva vest, da je 7. januarja 1937 zborovanje 70 duhovnikov, duševnih vodij fantovskih odsekov, soglasno ugotovilo, da JSZ ne mara njihovega sodelovanja in se obenem soglasno sklenilo, da bodo po preteku gotovega termina — če se v tem času ta zadeva ne spremeni — vsi podprli ZZZ, ki jih k sodelovanju vabi.«

Vavta ima. Naša podružnica ZZZ živahno deluje ter ima 59 članov, zaposlenih pri raznih podjetjih. Vsako prvo nedeljo v mesecu imamo članski sestanek, katerega se člani pridno udeležujejo. Iz tega je razvidno, da se naše članstvo zaveda, kaj pomeni strokovna organizacija za delavstvo. Poskusili smo izvršiti volitve obratnih zaupnikov po skrajšanem postopku, a ob tej priliki se je začela grda gonja proti organiziranemu delavstvu na enem podjetju. Grozilo se je z ustavitvijo obrata in z odpustom onih, ki so organizirani. Eden od nameščencev je še celo hodil krog delavstva in izpraševal, kateri je v organizaciji in potem jih zmerjal. Dobilo se pa tudi nezavedni delavci, ki hujskajo in lažejo proti naši organizaciji, in ravno taki, katere tare največja beda. Ti bi se morali v prvi vrsti boriti za izboljšanje delavskega stanu. Če se pa bojijo radi malega zaslužka, naj bi bili saj toliko zavedni, da ne bi metali polen pod noge svojim tovarišem, ko se borijo za delavske pravice. Vendar se pa mi delavci ne strašimo nobenega pritiska in ovaditeljev. Čim večji pritisk, tem večji odpor. To si naj zapomni vsak naš nasprotnik. Zakaj bi bili malodušni? Mar zato, ker naša organizacija sloni na katoliških načelih? Ali zato, ker zahtevamo izboljšanje delavskih pogojev tako, da bo človeka vredno dostojno življenje? Ali zato, ker hočemo s poštenimi podjetniki vzajemno delati in da se uredi vse mirnim potom? Zatorej, delavci, korajža velja! — Tovariši.

Sv. Križ pri Litiji. V nedeljo 17. januarja smo imeli ustanovni sestanek podružnice ZZZ. Nanj smo se že delj časa pripravljali. Navdušeni za organizacijo smo postajali tem bolj, čim bolj nam je potrebna. Zastopnik ZZZ nas je v našem dobrem mišljenju še bolj vnel, nagovoril za skupnost in da si s sredstvom organizirane moči pomagamo. Potrebni da smo mi priložnostni delavci združiti in vzajemne pomoči še bolj nego tisti delavci, ki imajo stalno plačo. Na sestanku smo si izvolili odbor, ki je sledeči: predsednik Lindič Florjan, tajnik Plakovnik Ivo, blagajnik Korbar Franc, odbornika Sotlar Janez in Kozlevčar Franc.

Iz podružnice fotografskih pomočnikov in pomočnic. Ob prvem sestanku fotografskih pomočnikov in pomočnic v Mariboru sem se hotel oglašati tudi jaz v našem listu »Delavski front«, toda radi prezaoplenosti sem moral to namero opustiti. Na sestanku smo obravnavali največ baš o preobremenjenosti foto-pomočnikov v foto-ateljejih, ker so tu po večini prepuščeni na milost in nemilost delodajalcev. Na dnevnem redu so neplačane nadure, da ne govorim o tem, da so bili ob času sezone zaposleni delojemalci od šestih zjutraj pa do devetih ali desetih zvečer. Če si se pritožil, si imel za odgovor: »Če vam ne ugađa delo, lahko greste, dobim lahko še cenejšo moč.« Gotovo ve vsakdo, da so to nekvalficirani delavci, katerega sreča še skoro v vsakem ateljeju, ker gre delat za vsak denar. Zato se nam lahko delodajalci smejejo in delajo z nami kakor jim je volja, ti pa, pomočnik-ca, delaj in garaj od zore do mraka, če hočeš ostati v službi! Da se dela tudi pri nas za sramotno plačo, mi ni treba posebej omenjati. Prišli smo že do tega, da amaterji fotografirajo in fušajo kar na debelo. Umljivo je, da s tem močno kvarijo promet v ateljejih. Ker delodajalci ne morejo to zatrei, jim pokazimo mi. Prvi korak k temu naj bo, da odstranimo nekvalficirane delavce iz ateljev s tem, da mi daste kot delegatu za mesto Maribor potrebne podatke o njih delovanju. Tovariši-ce! Trdno se združimo v organizaciji, ker v skupnosti je moč, da pridemo do primerne eksistence! Pojdimo veselo in s trdno voljo v bodočnost! — Mariborčan.

Voll've obra'nih zaupnikov litijških predilničarjev.

(Dopis iz Litije.)

Za volitve devetih obratnih zaupnikov, ki odpadejo na 600 delavcev in delavk naše predilnice, so postavljene štiri liste. Zakuliska borba, ki se vrši za te volitve, katere se vrše po tajnem glasovanju v

ponedeljek, 25. januarja, se vodi od strani rdečkarjev z le njim prirojeno predrznostjo. Nosilec te tako zvane »socialistične« liste je Vuk Viktor, ki že vrsto let vrši posle glavnega obratnega zaupnika. Seveda kakih vidnih, otipljivih uspehov za naše predilničarje nima pokazati, razen edino teh, da je pri občinskih volitvah prezrl delavske interese ter se združil z litijškimi orjunaši in bivšimi oblastniki od JNS, s katerimi je šel združeno v volilno borbo, pri kateri pa je bil po zasluženju tepen tako, da niti sam ni prišel v litijski občinski odbor. Naši razumni in vestni predilničarji pa so Vukovo razdiralno delo sprevideli in mu obrnili hrbet. Že pri lanskoletnih volitvah obratnih zaupnikov je njegova skupina slabo odrezala in so morali ta »plavi« s svojim ostankarskim mandatom rešiti Vuku predsedniški položaj, ta »plavim« pa so za plačilo dali tajniško mesto. To špekulirajo napraviti tudi pri letošnjih volitvah, mi pa pravimo: Delavstvo mora pri letošnjih volitvah pokazati in dokazati, da se ne da več farbat od takih »delavskih« voditeljev! Mi smo postavili listo ZZZ z našim agilnim tovarišem Joškom Lenarčičem na čelu. Na drugem mestu je stari prvoboritelj za delavske pravice, katere je tudi vedno vneto in uspešno branil pri ravnateljstvu predilnice, kadar je bil interes delavstva ogrožen. Na tretjem mestu pa je naša vneta predica Viktolička, ki se je že od nekdaj prav energično zavzemala za pravice delavstva, posebno še naših deklet in žena, katerih je največ v predilnici. Ta skupina našega delavstva je tudi močno zastopana v litijškem občinskem odboru, kjer je občinska uprava na njih zahtevo vstavila v proračun za fond brezposelnega delavstva 30 tisoč dinarjev, za brezposelne podpore pa 5000 Din, kakor je to tudi pred volitvami obljubil župan g. Hinko Lebinger. Z drugo besedo: Če bodo delavci pametno volili svoje obratne zaupnike, so lahko uverjeni, da bo litijska občinska uprava vedno in povsod branila upravičene zahteve predilniškega delavstva.

Na drugi strani se pa morajo naši delavci zavedati nepobitnega dejstva, da Vukova kompanija nima prav nikjer nobene zaslombe, vsled česar tudi delavcem ne more tako pomagati, kakor naša mlada, zdrava organizacija ZZZ, katere lahko računa vedno in vsikdar na pomoč pri merodajnih faktorjih, pa naj si je to na litijski občini, banovini, borzi dela, pri OUZZD itd.

Z eno besedo: Pri nas delo in uspehi — pri rdečkarjih pa same obljube brez dejanj, ker tudi drugače biti ne more, ker Vukovi ljudje predstavljajo med delavstvom osamljeno manjšino, ki ne more in ne sme več priti do uveljavljanja, pa če so tudi združeni s ta »plavimi«, katerih nosilec je neki nepomembni Vigele, ki niti naš državljani ni. Njegovo listo bodo volili le še ostanki oblastnikov od večeraj, ki so pod JNS diktaturo tudi v litijski predilnici vedrili in se oblačili, zdaj pa so na prodaj vsakemu, ki jim nudi pomoč. O disidentski listi »sodruka« Podlipnika ne bomo govorili, ker ta mož je med delavstvom zgubil ves vpliv, kakor njegov dočerajšnji komandant Viktor Vuk.

Zato bo litijsko predilniško delavstvo to pot volilo našo listo, to je Lenarčiča Jožeta, ki vživa povsod vsled svoje delavnosti in nesebičnega nastopa za delavstvo pri vseh merodajnih činiteljih, ki edini morejo v današnjih težkih časih za delavstvo kaj koristnega storiti, vse zaupanje. Naša glasovnica je bela, zato strga vse ostale tri, da bo bela barva odnesla čim sijajnejšo zmago!

V nedeljo, 24. januarja, se vrši dopolne v gostilni Franko Cerarja velik delavski shod, na katerem bo govoril g. senator Franc Smodej, dalje delegat ljubljanske centrale ZZZ tov. Pernišek in litijski župan g. Hinko Lebinger.

Domače vesti.

Smrt v strašnih mukah. Poročili smo v našem listu, da je zadela grozna nesreča hudega opečenca 23letno Marijo Kuralt iz Studencev pri Mariboru. Omenjena je bila zaposlena v trgovini predstiskarje g. Temerl na Slomšekovem trgu v Mariboru. Ko je prišla zjutraj v lokal, so bušili plameni iz peči po njej in jej užgali obleko. Hudo opečeno so spravili v bolnico, kjer je zadnjo nedeljo zvečer po šestdnevem hudem trpljenju umrla.

Po šestih mesecih prijavljena detomorilka. Katarina Leban, služkinja in šivilja iz Tolmina je julija 1936 porodila v mariborski porodnišnici otroka ženskega spola. Dne 9. julija je zapustila z detetom porodnišnico ter vrgla otročička v Dravo. Radi detomorila ter je naznanil orožnikom na Teznu 14. jan. njen prejšnji ljubček.

Roparski morilec Adler, ki je v št. Ilju v Slov. gor. ubil ter izropal poštnega sluga Zunka, pride pred volitvi senat mariborskega okrožnega sodišča 29. tega meseca.

Nočni vlom v blagajno lekarnе. V noči na 20. jan. je bilo v Mariboru na trgu Kralja Petra

vlopljeno v Magdalensko lekarno. Vlomilec je razbil registrirno blagajno in pobral iz nje 580 Din. Ostali denar je bil shranjen v veliki železni blagajni, ki je ostala nedotaknjena, medtem ko je pretaknil tat vse omare in predale.

Zapravljiv tat. V Vrhu pri Zalcu je ukradel pred 14 dnevi Ivan Maček iz Pilštana 5000.— Din. Ko je bil omenjeni tje dni v Mariboru prijet od policije, so dobili pri njem samo še 75 Din, vse drugo je že bil zapravil.

Neznane okradel dva hlapca in krošnjarja. Pri mesarju Vlahoviču v Mariboru pred glavnim kolodvorom je ukradel neznanec hlapcu Antonu Weissu raznih predmetov za 940 Din, hlapca Alojzija Saterja je oškodoval za 800 Din in krošnjarju Mateju Dukariču je sunil 100 Din.

Prebrisan slepar izsleden in zaprt. Po Mariboru in posebno še pri Sv. Lovrencu na Pohorju je zbuja pred meseci veliko pozornost neki slepar, ki se je izdajal za dvornega uradnika Simpa. Najemal je po mariborski okolici cele vile za dvorne dame, katerih pa ni bilo od nikoder. Laži Simič je na ta način osleparil precej strank

ter neznano kam zginil. Sedaj ga imajo zaprtega v Dubrovniku in se piše Rudolf Vodopivec, ki je znan mednarodni pustolovec.

Dva nočna vloma v Mariboru. Na Pobreški cesti v Mariboru je bilo v noči na zadnji ponedeljek je vlomiljeno v ročno blagajno ključavničarsk. podjetja inženjerja Unger. Vlomitelec je odnesel za 831 Din drobiža. — V noči na zadnji ponedeljek je vlomitelec obiskal stanovanje rodne Rottmann v Vrbnavi ulici. Stikal je za denarjem, a mu je padlo v tatinske roke samo 70 Din in ena srebrna ura.

V Avstriji je ukradel radio-aparat. Mariborska policija je zaprla 26letnega Andreja Robnika iz Remšnika. Lani 4. decembra je vlomil v gostilno v Pöfingbrunn v Avstriji. Odsel je radio-aparat ter ga je prodal za 1000 Din na Pobrežju pri Mariboru. Robnika so izročili sodišču.

Smrtna nesreča dninarja. Matija Zobej, 54letni dninar pri posestniku in lesnem trgovcu Fr. Kuncu v Prevaljah, je peljal na Breznici težko naložen voz. Vsled padca na oledeni cesti si je prebil lobanjo, voz mu je stisnil prsni koš in mu je večkrat zlomil levo roko. Revez je bil takoj mrtev.

Bratce povzročil smrt sestrice. V Peščenem vrhu pri Sv. Trojici v Slov. goricah sta imela zakonska Omulec opravka zunaj hiše in sta pustila nezavarovana petletnega Frančka in štiritletno Liziko. Otoka sta prišla tudi v kuhinjo, kjer je prevrnil fantek s podkurjenega štedilnika lonec vrele vode na spodaj se igrajočo sestrice, ki je kljub zdravniški pomoči podlegla opeklinam.

Deček se po nesreči zastrupil s plinom od oglja. Oskrbnik Lamprecht na graščini Galenhofen nad Šmartnem pri Slovenjgradcu je s pomočjo železne pečke, katero je kurlil z ogljem, odtajal zaledene vodovodne cevi. Čez pol dne je postavil pečico v stranišče prvega nadstropja, da bi vsled toplote popustil led v posodi za vodo. Stranišče je zaklenil in je ključ skril. Opoldne se je vrnil iz šole njegov 10 letni sinko, ki je hotel v stranišče in ga je našel zaklenjenega. Fant je ključ iskal, ga našel ter odklenil vrata. Ko je prišel oče čez 20 minut pogledat v stranišče, je bil sinko že toliko zastrupljen, da mu tudi iz Slovenjgradca na pomoč poklicani zdravnik ni mogel pomagati.

Smrtna žrtev splošnega pretepa. Mladi Roman Levinger z Goriškega vrha je proti tretji uri čez polnoč prišel v krčmo širnik v Otiškem vrhu pri Dravogradu po svojega brata, da bi ga spravil domov. V gostilni je bil med pijanimi fanti splošen pretep, v katerem je pogel eden pretepač steklenico za sodavico v čisto nedolžnega Romana in ga zadel tako hudo v sence, da se je zgrudil mrtev in so pretepaške surovine že mrtvega teptali z nogami ter suvali.

Na eno leto ječe je bil v Mariboru obsojen Franc Kamenar radi vloma v trgovino Jožefa Puncerja v Košakih. Puncer je bil z vlomom v noči 18. sept. 1. l. oškodovan za 17.000 Din. Orožniki iz Murskega Središča so izsledili kose pri Puncerju ukradenega blaga pri 33 letnem delavcu Francu Kamenarju iz Merhatovcem.

Nož v sree. V Podgorcih pri Ormožu so se stekli zadnji nedeljo predpoldne v krčmi pijani fantje. V splošnem pretepu so potegnili nekateri nože in so se obdelovali z njimi. Pretepači so zaustavili surovo delo, ko je obležal na bojišču mrtev s prebodenim srcem 25letni posestniški sin Franc Slameršek.

Zabodljaj v desno roko pri napadu. V kolo-dvorskem drevoredu v Ptujju je bil napaden od štirih neznanec hlapec Vinko Štrafela. Eden od napadalcev ga je zabodel v desno roko in se zdravi poškodovan v ptujski bolnici.

Rimske zlatnike iz dobe cesarja Valentinija (364—375) je izoral na njivi v Grajeni pri Vurbergu pod Mariborom neki kmet. Dva od teh zlatnikov je kupil mariborski muzej, nekaj ptujski muzej, druge pa zasebniki.

Vlom v viničarije. V Kočkem vrhu pri Gor. Radgoni je bilo vlomiljeno v viničarijo posestnice Marije Jerič iz Kraljevcev. Po prirejenem poplavanju so neznan storilec odnesli 70 l vina, zastore iz stanovanjske sobe in razne druge predmete. — Od Jeričeve viničarije se je podala vlomilska banda k sosedu Antonu Kocovanu, kateremu so ukradli iz kleti 50 l vina ter 40 l žganja. — V Peščenem vrhu pri G. Radgoni so isti lopovi izplili v viničariji Jurja Torn nekaj litrov vina in vzeli seboj vrečo ovs. — Ista tatinska družba je še ukradla iz viničarije posestnika I. Matjača 26 l žganja.

Uspel in preprečen roparski napad. Mizarški mojster Ivan Zemljčič iz Pregrade pri Gornji Radgoni se je vračal zvečer proti domu na kolesu. Neznanka sta mu iztrgala listnico z 1400

Din in vrgla njegovo kolo v Muro. — V Lomanašah pri Gor. Radgoni je skušala v noči vlomilska družba skozi okno vdreti v pritličje krčme Ivana Kukovca. Bolani krčmar je čul ropot, poklical hčerko in je tej uspelo, da je opozorila na nevarnost vloma sosedu, ki so nočne tatove prepodili.

Zalosten zaključek ljubezenske zalogre. V gozdu pri Čakovcu so našli še malo živega v mlaki krvi 23 letnega mesarskega pomočnika Dragotina Markoviča iz Ljubljane, ki je bil zaposlen v Čakovcu. Poleg njega je ležala ustreljena Elizabeta Zadravec, 33 letna žena ključavničarskega mojstra. Markovič in Zadravec sta živela v nedovoljenem razmerju, katerega sta zaključila s kroglo.

Smrtna nesreča železniškega delavca. V Borovnici pri Ljubljani se je zgodila 19. januarja nesreča, ki je zahtevala življenje železniškega delavca Jožefa Petriča, očeta več nepreskrbljenih otrok. Petrič se je vračal od ljubljanskega vlaka po mostu in je prispel do čuvajnice, v kateri stanuje. Podrl ga je brzovlak in ga grozno razmesaril.

Dva samomora. V Zgor. Šiški pri Ljubljani si je prerezal žile na levi roki in izkraval 32 letni brezposelni zidarski pomočnik Ludvik Borštnar. — Pod-brzovlak se je vrgel na postaji Rajhenburg poštini sluga Josip Šeber iz Sombora. Vlak je nesrečno žrtev obupa smrtno razmesaril.

Hudo opečen otrok. V šmartnem pod šmarno goro je padla v škafr vrele vode dveletna Marija Jeras, posestnikova hčerkica. S hudimi opeklinami so spravili otroka v ljubljansko bolnico.

Veliki in manjši požari. V župetincih sta zgorela stanovanjska hiša in gospodarsko poslopje posestniku Francu Zelenko, ki ima 22.000 Din škode. — Več desetisoč Din škode je napravil opoldanski požar v Češnikovi manufakturni trgovini v Ljubljani v Lingarjevi ulici. Ogenj je nastal vsled preko opoldne prehudo zakurjene peči. Gasilci so nasilno odprli zaprt lokal in udušili ogenj. — V okolici Ptujja je 14. t. m. dvakrat gorelo. Krog polnoči, ko so vsi spali, je v Dornovi uničil ogenj sedem gospodarskih objektov. Domači gasilci so rešili hišo. — V Škocvli, občina Rogoznica, je do tal pogorelo posestniku Martinu Mahoriču veliko gospodarsko poslopje. — Gasilci so obvarovali stanovanjsko poslopje.

Marksistični pravopis. Marksistom je Bog in njegova postava trn v peti, zato ga pišejo z »bog«. Ker hočejo rdeči, da Bog ni nič, oni pa vse, ne pišejo »mi« (marksisti), temveč »Mi«. Bog je kaznovan že vse večje naduteže kot so naši marksisti. Zato naj bi se tega zavedli in raje pisali »Bog« kot to predpisuje tudi slovenski pravopis na strani 20.

Delavski pravni svetovalec. Iz »Delavske Politike« se vidi, kako pravne skrbi mučijo naše rdečkarje. Ne zanimajo jih samo stvari iz delovnega prava. Grede še dalje. Čitatelje opozarjajo namreč, da starokatoliška cerkev nič več ne pripomore do ločitve zakona, temveč da se je treba poslužiti pravoslavne vere.

Straši jih. Zagorski marksisti jadikujejo v »Delavski Politiki«, da jim kalijo nočni mir in jih straše neki ljudje, ki »prenašajo v sprevedu vsak večer nek kip iz ene hiše v drugo. Pri tem molijo, pojejo in svetijo«. Marksistom se ne čudimo. Vsak sovražnik Boga in svete podobe ima pred križem strah, celo hudič, pa ga ne bi imel marksist. Toda tudi strah je priznanje božjega veličanstva.

Blamaža advokatskega »delovnega ljudstva«. Jeseniški združeni socialisti so vložili pritožbo proti izidu občinskih volitev. Pritožba je bila zavrnjena. To se seveda huda blamaža zanje, ker se jim sanje niso hotele izpolniti. Zato se tolažijo s številko

šest, ki jo tudi v Ljubljani nekateri radi vidijo na Dunajski cesti.

V ogledalu. Marksisti zelo zamerijo v »Delavski Politiki«, da krščanski socialisti niso pohvalili Pliberškove knjige »Delavski zaupnik«, temveč da so jo odločno obsodili, kar je tudi edino pravilno. Značilno je to samo vsled tega, ker dokazuje ta primer, kako za »svoje« že imajo rdeči bele socialiste, ker zahtevajo od njih, da jim slede celo v kulturnih vprašanjih. Za katoliško delavstvo je to zopet klasičen primer in svarilo ter klic, kje so prava pota in kje niso. — Sodrug Pliberšek bi seveda mnogo bolje storil, če bi ostal vse svoje življenje »delavski zaupnik« in se ne mešal v modroslovje ter računanje starosti zemlje. Saj bi moral vedeti, da je zemlja ženskega spola. Člankarju rdečega ogledala pa se pozna, da se razume tudi na babištvo.

Bledo govorjenje. Uvodničar »Delavske Pravice« se je spodtaknil ob zahtevu po krščanstvu in javnem in zasebnem življenju. Ker ve, da je dvomnje mnogokrat rešljivo, piše dvomno. V isti sapi, ko citira neko papežovo izjavo, pa pobija ideal katoličana. No, takih uvodnikov smo že vajeni, zato se jim ne čudimo. Le zaradi javnosti naglašamo, da se ne more imenovati celega kristjana, niti katoličana, kdor bere v cerkvi iz molitvenika, v javnem življenju pa mu je Marksov Kapital evangelijski. Tako ne mislimo sami; tako je mislil že dr. J. E. Krek, tako je mislil že Leon XIII., ki je silovito napadel socializem, in tako pravi tudi Pij XI. Naj nam odgovore kršč. socialisti, kdo ima prav po njihovem: oni ali navedeni možje? Naj se pritožijo na pristojnem mestu, če more biti pravi socialisti dober katoličan.

Podpore in JSZ. Kršč. socialisti očitajo ZZZ neke podpore. Podpore ZZZ ne zanika, od Delavske zbornice namreč. Samo da je ta podpora mnogo manjša kot pa ona, ki jo uživa JSZ. Sicer pa čudno, da očitajo vodje JSZ podpore drugim, ko so jih bili pa sami največ deležni, čeprav bi morala stara organizacija že izhajati s članskimi prispevki. Tako pa je prejela JSZ od SLS stalno mesečno podporo v znesku Din 1850 do 6. jan. 1929., podporo od konzuma v znesku Din 1500 pa še nekaj dalje. Odklonili tudi niso mastne podpore v znesku Din 60.000. Čemu torej hoditi na solnce z maslom na glavi.

Kie imate svoje pristaše? Iz Prevalj pišejo: Dne 10. januarja je delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« na Lešah priredilo veselico. Ker je bilo že toliko govorjenja, sem kot pisec tega dopisa tudi šel tja, da vidim, kaj vse da »Vzajemnost« zmore. Torej pogledimo si to cvetje malo pobliže! Vsako društvo ima predsednika, podpredsednika, tajnika itd., tako tudi »Vzajemnost«. Ampak na tej priložnosti, ki je bila prirejena nalašč za delavce (!), ni bilo od teh glavnih funkcionarjev — nobenega. Tajnik, ki je videl že kar od začetka bolj klavern uspeh, jo je mahnil raje na neko igro v pol ure oddaljene Prevalje. — Poslejmo si te bratce še z druge strani! Mislil sem si, mogoče pa nvide kaj starejše generacije kot prijatelji »Vzajemnosti«; razen par izjem — nič. Le nekaj mladih parov se je vrtelo po plesišču, vendar na ta mladina gotovo ni prišla zaradi »Vzajemnosti«, ampak, da se naveseljači in naskače. Samoobsebi je umevno, da se glavni voditelji leških

sodrugov niso potrudili na Leše, da bi tam poslušali »mehača«, ker jim doma ob obloženih mizah svira radio, in prav toliko jim je pa mar tudi za delavce. To so vidne cvetke iz vrta »Vzajemnosti«, ki jih vsi poznamo.

Iz mariborskih železniških delavnic. Neprijetno dirne slovenskega človeka, da se slovenski jezik v delavnicah še sedaj tako zapostavlja. Tako se nam objavljajo razne okrožnice, ki prihajajo od direktorja, še vedno v srbohrvaščini. Tudi razni napisi so v delavnicah v tem jeziku, postavljeni pa so bili na zahtevo nekega inženjerja. Ta gospod je tudi zavrgel v slovensčini spisano knjigo za dopuste ter zahteval od uradnika, da jo sestavi v srbohrvaščinem jeziku. Delavci se čudijo, kako je kaj takega še danes mogoče. Dotični gospod živi že več let v Mariboru, pa se še menda do danes ni priučil slovensčine. Če mu ta tako smrdi, pa naj se da prestaviti v svoje kraje. Za njim pri nas gotovo ne bo nihče žaloval.

Občni zbor JRZ za V. okraj se bo vršil v sredo 27. januarja ob 20. uri (8. zvečer) v prostorih kavarne Vougruber na Frankopanski cesti. Vabimo k občnemu zboru zlasti naše železničarje.

Stanovsko pri Poljčanah. V stanovskem premogovniku je zaposlenih kakih 100 rudarjev, ki so po večini doma iz okolice Poljčan. Ti reveži imajo neprestane težave z vodstvom premogovnika, ki jim ne izplačuje mezd. Podjetje jim je svojčas obljubilo, da jim bo izplačalo, kar jim gre, do 15. januarja t. l. Ker rudarji niso prejeli obljubljenega, so pričeli s stavko, da bi na ta način izsilili izplačilo. Najbrž ni v Sloveniji nobenega drugega podjetja, v katerem bi bilo lansko leto toliko stavk kakor ravno v Stanovskem.

Naša gospodarska samostojnost.

Na letošnjem občnem zboru »Zveze združenih delavcev« je bila sprožena tudi debata o povečanju gospodarske samostojnosti organizacije, to je o povišanju članarine. Povišanje ni bilo sprejeto. Iz popolnoma razumljivih razlogov. O tako važnih zadevah, kot je denarno vprašanje za delavca v današnjem času, se mora pred sklepom zainteresirati širok krog članstva, tako, da je stvar že v naprej pripravljena. To se pa letos ni zgodilo in zato je razumljivo, da niso mogli zbrani zastopniki krajevnih organizacij dati pristanka v tako važni stvari, kot bi ga sicer gotovo dali.

S sedanjimi članskimi prispevki more delovati samo organizacija, ki nima tako težkih in odgovornih nalog, kot jih ima strokovna organizacija. Pa vidimo, da še celo take vrste organizacij ne morejo izhajati brez močnih podpor.

»Zveza združenih delavcev« se razvija. Prostore za svoje delovanje ima. Toda to je premalo. Strokovna organizacija, kot je ZZZ, potrebuje vsaj dva strokovna tajnika in še pomožne pisarniške moči. Potrebna so sredstva za pisarniške potrebine, kurjavo, razsvetljavo. Nekateri kraji kar vpijejo po organizaciji. Treba bi jih bilo obiskati in izpeljati organiza-

René Bazin

9

Žito poganja.

Roman.

Po stoštriniipetdeseti izdaji prevedel Viktor Čokan.

Toda glas je tiho odvrnil:

— V današnjih dneh se dobrih služabnikov ne dá nadomestiti. Da, veliko krivico si nam storil, ker brez vzroka odhajaš, krivičen si!

Nad brazdami so se besede sploščile in pogovor je utihnil.

Ta večer je šel Gilbert zadnjikrat po poti, ki pelje s kmetije v vas. Srce mu je bilo, ko se je približeval Volčjemu dolu. Tukaj je našel po vročem dnevu zemljo vso odrevenelo. Celo trepetlikovo listje je mirovalo. Mož pa je šel ponosen, radosten in ni ničesar obžaloval ter je pozdravljaval nevidno hišo, zavito v visokoravni gozd. »Bom saj videl svojo malo doraščati,« si je govoril. Pred štirimi leti se mu je rodila mala hčerka. Strastno jo je ljubil, toda ves teden je skoraj ni videl razen speče, ker je prežgoda odhajal in se prepozno vračal, da bi videl oči male Marije odprte. To je bil tudi edini vzrok, ki ga je sam priznal, da je to storil. Ko je prišel v gozd, se je mala igrala na pragu. Pokazala je hrbet. Oče jo je vso preplašeno dvignil na svoje roke in jo glasno poljubljal.

— Mala Marija, delavec te poljublja! Sedaj me boš poznala!

Za Gilberta se je začela nova doba. Bilo mu je trideset let. Njegova moč je bila priznana in njegova delavska poštenost tudi. Takoj so ga prosili na kmetije, v gozdove. Imel je več dela, kakor kdorkoli izmed njegovih številnih tovarišev, ki so se vdinjavali. Upravnik gospoda Meksiméja ga je najel za

košnjo; drugi so ga najeli za žetev. Bil je sam svoj gospodar; vsaj mislil je, da je in se je bolj trudil, toda z večjim veseljem kot na Viži. Slaba stran dela na dan ali na teden ni bilo vedno menjavanje dela in kraja — Gilbert je ljubil primerjanje med ljudmi in zemljami — to so bili brezposelni in hitro nižanje plač. Od srede novembra do sredine marca je dober delavec, kakor je bil on hitro našel petdeset delovnih dni v gozdu. V aprilu pa so ga najeli na kmetije, da je pomagal pri pomladnem obdelovanju in pri tolčenju grud, toda to je bil slab mesec. V maju se je vrnil v gozd z ženo, ki je hotela biti poleg, da bi podiral in belil mlade hraste; nato so prišli dolgi tedni spravljajanja, v juniju seno, žito in oves pa v juliju, nato nekaj časa miru in počitka, ter se je iskajoč ponudil, tu in tam za spravljajanje krompirja in za jesenske sestre ter tako preživel do Vseh svetih, ko je s svojimi tovariši zopet odšel v gozd. Naporen čas, toda Gilbert je ljubil življenje s tovariši.

Često je bilo treba iti tri ali štiri kilometre zjutraj in zvečer, da je prišel do šupe in se od tam vrnil. Ko se je oče vračal, vedno pod noč, kajti delo so končali okoli petih, nekoliko pred sončnim zahodom, je otrok govoril: »Očka, preveč radi imate gozd!«

Dvignil ga je na roke in ga obrnil proti ognjiščnemu ognju, da bi videl mlada lica in oči, s katerimi je otrok mežikal, živahne in barvane, kakor bukev v jeseni. Smehljaje je odgovarjal: »Moja mala Marija, radi vaju, ki ne delata ne ena ne druga, delam tako naporno!«

V edini sobi, ki je zavzemala ves prostor med hišnimi štirimi stenami — dvoje postelj v ozadju, veliko ognjišče ob zidu, na desno velika omara, ki se je dvigala do stropa, vrata in okno na gozdno cesto, nekaj gospodinjkega posodja, ki je viselo na žeblih,

nečke, kjer so spravljali jedila, sodček z vinom, položen med dvoje razcepljenih polen. Gilbert ni tukaj ostal nikoli dolgo časa. Delo ga je vodilo daleč in tudi življenje med ljudmi, ki postane navada, šola in kmalu nasilje.

Pogovarjali so se, ko so šli po gozdnih poteh na delo in ko so se zvečer vračali s kolom na rami in tudi opoldne, ko so se združili vsi drvarji s poseke v skupine v zavetja, v svežnje zloženih drv, ter odpirali bisage, da so jedli. Gilberta so radi poslušali, ker so ga spoštovali in ker je imel ugled. Često so ga postavili za razsodnika v sporih med delavci in zapriseženimi delavci, ki so v imenu trgovcev pazili nanje. Glasno se je pritoževal, drugi so to delali tiho, da je plača premajhna. Poldrugi frank na dan, to je premalo, to je krivično. Vse to je še bolj povečalo njegov ugled in vpliv pri tovariših. Zaslužil je manj ko pri gospodu Fortijeju, a svobodno življenje in različnost dela, vse to je zadušilo žalost nad preteklim v tem velikem drvarju, ki se je zavedal svoje odločilne in vplivne mladosti nad sebi enakimi.

Zdravje njegove žene, ki ni bilo nikdar trdno, se je hitro slabšalo. Uboga žena je bledela in pojenjala kakor sveča. Izgubljala je vse: lase, zobe, ki so ji dajali zvoneč nasmeh in celo okus za lepo obleko ji je mineval. Mala Marija pa je nasprotno bila lepša kot kdaj koli njena mati; bila je vitka, plavalasa, sveža s hitro vznemirljivimi toda očarujočimi očmi, kadar so bile mirne. Rasla je kot jelka v gozdu. Oče ni poznal nič lepšega kot njo. On, ki je bil z drugimi trd, je bil pred njo sama slabost. Razvajal jo je in da bi se opravičil, je govoril: »Saj sem skoraj vedno zunaj, zato pač imam pravico, da sem vesel, ko jo vidim. Žena, ti imaš vedno čas, da te ljubkuje, toda jaz, jaz imam le urico pri kosilu.«

Ko je bila stara deset let, je šla z drugimi otroki

cijo. V primeru meznega spora mora biti takoj na mestu strokovni tajnik. Tedaj ni časa za zbiranje potnina. Sredstva morajo biti že na razpolago. Če jih ni, ne more vodstvo organizacije vršiti niti organizacijskih nalog, kaj šele onih, ki so za strokovno organizacijo najvažnejša, to je zastopanje koristi delavstva pri delodajalcih in oblasteh.

ZZD se je doslej lepo razvila. Toda brez dvoma bi se bila razvila še lepše in bi mogla storiti še več za svoje članstvo, če bi imela na razpolago več denarnih sredstev. Letošnji občni zbor je pokazal vsej slovenski javnosti naše smernice. Toda, ali ne vemo, da so najlepše ideje brez posledic in brez učinka, če jih ne zastopa močna sila, če jih ne zastopajo ljudje? Poudarili smo svojo samostojnost in neodvisnost od katerekoli druge organizacije. Toda ali bomo res mogli iti z članom na delo, če nas bo spremljala vedna skrb za sredstva in če se bomo morali preživljati s skromnimi grizljaji? Zato je potrebno, da na vse to mislimo in se pripravimo, da bomo na prihodnjem občnem zboru sprejeli v tem oziru sklepe, ki bodo v skladu z gmotnim stanjem članstva in potrebami organizacije.

Mnogo lažje se bomo odločili za višje žrtve za organizacijo, če se bomo spomnili, koliko je žrtvovalo delavstvo ob pričetkih strokovne organizacije, ko je zgradilo strokovno gibanje brez podpor javnosti, ki delavstvu takrat po večini ni bila naklonjena in ko niti ni bilo delavskih zbornic, ki bi dajale podporo organizacijam. Zavejmo se, da je znašal prispevek naših plačane delavca pred vojno krščanski strokovni organizaciji na teden po 20 vinarjev in da so ostali plačevali po trikrat in petkrat toliko. Poglejmo dalje inozemske naše strokovne organizacije, kako so močne v svoji gospodarski samostojnosti, pa vendar žive samo od članskih prispevkov.

Načelo »kolikor imaš, toliko veljaš« velja tudi za strokovno organizacijo. Čim več ji bomo dali, več bomo veljali. Čim več sredstev bomo imeli, več bomo veljali. Čim bolj bomo močni in gospodarsko navezani na članstvo, lažje bomo branili delavske koristi nasproti vsakomur in ob vsakem času!

Pregled uredb in naredb socialnega značaja, ki so bile izdane v letu 1936.

Dne 3. 2. 1936 je izdal finančni minister Pravilnik o pokojninskem fondu stalnih monopolskih delavcev.

Dne 1. 4. 1936 je bil objavljen finančni zakon za 1936-1937, kateri je dal ministru za socialno politiko v § 88 velika pooblastila, tako glede izdaje zakona o minimalnih plačah, v § 89 glede razširitve pokojninskega zavarovanja nameščencev za vso državo, glede izvedbe starostnega invalidnega zavarovanja, uzakonjenega v zakonu iz leta 1922.

Dne 30. 4. 1936 je bila izdana Uredba o reguliranju razmerja učencev napram številu pomočnikov v trgovskih in drugih podjetjih in v delavnicah, v katerih se izvršujejo obrtniška dela.

Dne 15. 5. 1936 je na podlagi § 340 obrtnega zakona izdal minister za social-

no politiko in narodno zdravje obrazec za »Delovni red« v industrijskih podjetjih.

Dne 27. 5. 1936 je bila izdana Uredba o omejitvi nočnega dela pomožnega osebja v pekarskih podjetjih.

Dne 1. 12. 1936 je stopila v veljavo Uredba o sodišču dobrih ljudi.

Kaj pričakuje delavstvo v novem letu.

Delavstvo pričakuje predvsem, da se čimprej izpopolni socialna zakonodaja, da se mu zavaruje življenje in obstanek, in sicer v vseh desetih točkah, ki jih navajam:

1. Takoj naj se izda zakon o minimalnih plačah.
2. Izvede naj se zavarovanje za starost, invalidnost in smrt.
3. Uvede naj se 40urnik ob nezmanjšani obstoječi mezdi.
4. Uvedejo naj se za vse delavstvo plačani dopusti, družinske in stanovanjske doklade na plače.
5. Gradijo naj se delavske hišice (stanovanja) in izvrše naj se vse zaščitne in higijske naprave v obratih.
6. Točno naj se izvršuje delavska socialna zaščitna zakonodaja od strani delodajalcev.
7. Uvede naj se brezposelno zavarovanje.
8. § 219 obrtnega zakona naj velja tudi za kovinarsko in rudarsko delavstvo.
9. Izda naj se uredba o obveznih razsodiščih ob priliki meznih sporov.
10. Izda naj se uredba o obveznem sklepanju kolektivnih pogodb.

Viničarski vestnik.

Viničarji v svojo organizacijo! Vsi stanovi sedanjosti so videli potrebo časa in vsi se organizirajo v svojih stanovskih organizacijah, ki so nekaka opora in zaščita pravic posameznih stanov. Tudi viničarji imajo svojo strokovno organizacijo, v kateri se zbirajo in zahtevajo to, kar jim gre po pravici in poštenosti. Tu pa moramo predvsem ugotoviti, da se sedaj viničar v Slovenskih goricah ne opravlja mnogo te viničarske strokovne organizacije, ki je posebno pri kmečkih viničarjih zelo malo znana. V Slovenskih goricah, kjer je čez 4000 viničarskih družin, je organiziranih viničarjev le do 15% in še ti mnogokrat ne poznajo namena te organizacije in jo zapuščajo. Ko je po letu 1935 prišla druga doba in ko je naš viničar zopet svobodni državljan, se je polastila naših viničarjev želja res po pravi krščanski strokovni organizaciji viničarjev, ki bo posvečala večjo pažnjo na pravice in načela, kakor tudi na krščansko omiko in vzgojo viničarskega stanu. V preteklem času se je ta misel še bolj poglobila in viničarji želijo organizacijo, ki bo res skrbela za izvajanje krščanskih načel in bo dajala tudi pravo strokovno izobrazbo. V ospredje že stopa razveseljivo dejstvo, da se snuje po Slovenskih goricah nova delavska krščanska strokovna organizacija: podružnica Strojne zveze poljedelskega delavstva. Ta organizacija je namenjena vsem kmečkim ročnim delavcem, n. pr. poljedelskim, vinogradničkim, živinorejskim itd. V tej novi organizaciji bo imel naš viničar mesto, saj se viničar peča z vsemi temi panogami, katere navajajo pravila. Krščanski viničarji v Slovenskih goricah bodo s SZPD dobili res pravo krščansko strokovno organizacijo, potem katere bo mogoče priti na boljše pot in v ožje stike z delodajalci. V organizaciji kot taki bodo viničarji dobili v vseh ozirih zadoščenje in zadovoljstvo. Viničarji, če vam je za napredek in obstoj, pojdite vsi pod okrilje naše krščanske strokovne organizacije SZPD, da bodo naše vrste stale na braniku, ko gre za bodočnost viničarskega stanu. V naši novi organizaciji, ki jo pričujemo graditi, je moč za bodoče.

Gradjanski je jesenski državni prvak. Pretekla nedelja je nenadoma prinesla odločitev v jesenskem državnem prvenstvu. Srečala sta se dva resna kandidata, zagrebški Gradjanski in belgrajski Jugoslavija. Tekma se je vršila v Zagrebu ter jo je odločil Gradjanski v svojo korist z rezultatom 4:2. V prvem polčasu je bila Jugoslavija močnejša, v drugem pa se je izpremenila dotedaj lepa igra v hudo pretepanje, tekmo katerega je Gradjanski zabil zmagovalne gole. Gradjanski si je s to zmago zagotovil pomemben naslov jesenskega državnega prvaka ter bo obdržal vodstvo prvenstvene tabele, četudi mora še igrati v BSK svojo zadnjo tekmo. Prvenstvena tablica izgleda sedaj naslednje: Gradjanski ima 13 točk, sarajevska Slavija 12, BSK 10, Hajduk 10, Jugoslavija 10, Bask 10, Ljubljana 7, osješka Slavija 6, Hašk 5 in Concordia 5. Gradjanski si je s to zmago najbrže pridobil tudi vstop v srednjeevropsko ligo, ki začne prihodnjo pomlad s svojimi tekmami, v katerih bo letos prvič sodeloval zopet klub iz Jugoslavije.

Nova jugoslovanska zmaga v Južni Africi. V mestu Durban v Južni Africi se je vršila druga teniška meddržavna tekma med jugoslovansko in južnoafriško reprezentanco, katero so naši državni prvaki, ki se sedaj nahajajo na afriški turneji, odločili v našo korist z rezultatom 8:4.

Letošnje balkanske igre bi se morale vršiti v Bukarešti, pa jih namerava Rumunija odpovedati. Vršile se bodo radi tega najbrže v Jugoslaviji in sicer v Beogradu.

Tekmovanje za zimski pokal. Kakor vsako leto, se tudi letos tekmuje za zimski pokal. Odigrane so bile dve tekmi in to: SK Grafika — SK Zalog 11:0, SK Grafika — SK Svoboda 8:1. V nedeljo pa nastopi za odličino in zadnjo tekmo Grafika in Hermes. V izgledu je, da bode

tudi v tej tekmi zmagala Grafika, ker je ravno sedaj v najboljši formi.

Prečitate! — Je važno za vsakega!

Ob novem letu je bilo v nekaterih listih objavljeno sledeče: »Največje ljudsko zavarovanje Karitas. — V decembru 1936 so bile izplačane cele zavarovane vsote po smrti sledenih članov: Gradjanski štefka (brezplačno zavarovana, ker so zavarovani njeni starši), Travizan Marija, Knaflič Jurij, Klajnšek Ana, Ellec Antonija, Znidar Marija, Bela Marija, Dr. Somrek Josip, Pečar Franciška, Štrukelj Josip, Barbej Jožef, Zalokar Franciška, Avšič Jože, Karner Antonija, Žibret Franciška, Kos Antonija, Lah Marija, Globočnik Marija, Kramar Marija, Gorenšek Ana, Cofhter Franc, Suler Andrej (tovarniški delavec, ker se je smrtno ponesrečil, je Karitas izplačala dvojno zavarovano vsoto), Pečnik Jera, Karničnik Neža, Saviozzi Albin (ker se je ponesrečil, je Karitas izplačala dvojno zavarovano vsoto), Rojnik Blaž, Jug Alojzij, Simončič Janez, Butin Jakob, Pišek Marija, Jamšek Ivana, Beranič Marija, Smon Franciška, Dreša Ivana, Turnšek Fani, Ogrizek Marija, Langerholc Franc, Zgonc Franciška. — V decembru 1936 se je prijavilo v Karitas 837 novih članov. — To poročilo mnogo pove. Predvsem kliče vsakemu v spomin, da bo moral umreti. Nadalje pravi o tem, da je med mnogimi družinami, v katerih se je meseca decembra oglašila smrt, bilo 38 družin takih, ki jih poleg žalosti za umrlim članom ni mučilo še vprašanje, kje bodo dobili denar za pogrebne in druge stroške, ker jim je Karitas priskočila na pomoč z izplačano zavarovalnino. To poročilo naj bo za vsakega, ki še ni zavarovan, opomin. Zavarujte se! Čimprej boste zavarovani, prej boste rešeni velikih skrbi glede kritja stroškov ob smrti in oskrbi vaših domačih. Pojasnila in navodila dobite pri domačem zastopniku in pri vodstvu Karitas v Mariboru, Orožnova ulica 8.

Mali oglasi. Vsaka beseda samo 50 par. Male oglase je treba poslati vsaj do četrtega zjutraj in jih je treba plačati naprej.

Pri knjigi je našel utrinek

Profesor Schmidt iz Bonna v Nemčiji je nekoga dne bral neko novelo, v kateri je pisatelj opisoval med drugim čuden dogodek iz svojih mladih dni. Bilo je v septembru 1907. v okolici Grabova na Poznanjskem, ko se je vračal v mesečini domov. Hipoma je nerazložljiva prikazen zatemnila nebo, strašen zračni sunek je vrgel poznejšega novelista na tla in potem je videl, kako se je sredi gozda dvignil velik grič in gorel. Prof. Schmidt je bral o tej stvari s hladnim razumom znanstvenika, ni dolgo okleval, temveč je odstopoval v kraj, kjer se je po pisateljevi trditvi to zgodilo. In ugotovil je, da je pisatelj govoril resnico, kajti razkril je kakšnih 20 ton težak meteor (kamen izpod neba). Učenjak ga ceni ne okroglo 5 milijonov nemških mark.

Inserirajte!

Kako rastejo uspehi varčevanja?

MESTNA HRANILNICA V MARIBORU

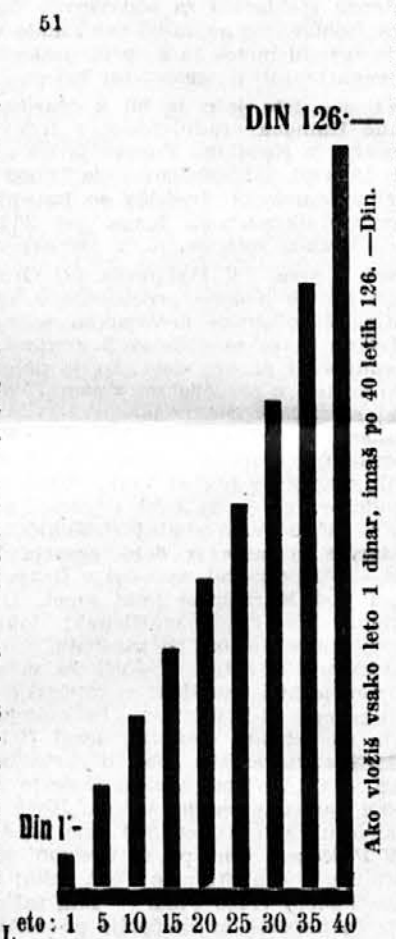
sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoče račune ter jih obrestuje do 5%.

Vse sedaj vložene svote so stalno v celoti izplačljive, za kar jamči 18 milijonska svota vrnjenega posojila mestne občine.

Za varnost vlog jamči mestna občina s svojim premoženjem in davčno močjo svojih davkoplačevalcev.

Daje nova kratkoročna posojila.

Mestna hranilnica že i s svojim poslovanjem koristiti vlagateljem in dolžnikom v popolnem medsebojnem zaupanju, ki naj ustvarja novo gospodarsko življenje mesta Maribora in njegove širne okolice.

njene starosti k prvemu sv. obhajilu. Za Klokejeva je bil to velik praznik z velikimi stroški. Gilbert je hotel, da je bila Marija v vsem trgu najlepše oblečena in žena je naročila dragoceno perilo.

Na praznik zjutraj so pri prvem glasu, ki je prihitel od fontenejskega zvona in se razlil nad gozdom, štirje sosede Klokejevih, njihove žene in otroci prihiteli na cesto, da bi si ogledali belo oblečeno Marijo. Vsi so rekli: »Ljubka je!« Toda le mati Justa je je objela z ganotjem, ki ga daje versko razumevanje. Zašepetala je nekaj otroku na uho, ki je tiho odgovoril: da. Marija je imela mnogo dela, da je dvigala svoj pajčolan in obleko; morala je hoditi zelo previdno, da ne bi stopila s svojimi, v bele čevljičke obutimi nogami v kolovoz. Vsakih deset korakov ji je mati zabičevala: »Marija, da se mi ne oblatiš!« Ponoči je deževalo. Velike zakasnele kaplje so padale na pajčolan in na skrbno nakodrane lase. Na ozki poti je šla Marija naprej, oče in mati pa zanj, eden na desni, drugi na levi, oba pa praznično oblečena. Gilbert je hodil ponosno zravnar, kakor le za največje svečanosti. Če bi ju kdo videl v cerkvi resna, tiha in celo ganjena, kako sta šestokrat pogledala na malo, ki je bila na drugem prostoru v prvi vrsti za svojo svečo, bi rekel, da sta pobožna kristjana. Toda ganjenje je bilo le očetovsko, le materinsko in človeško ter podobno ganjenju staršev, ki peljejo svojo hčerko na prvi ples. Po maši in ko se je župnik, vključen in plah starček, ki se je vdal lenobi radi obupa, da bi jo premagal, vrnil v župnišče, je našel v pečnatem drevoredu Klokejevo družino, ki se mu je prišla pokloniti in mu je prinesla kolačkov, ki so bili naročeni pri kmečkem peku; bili so tako veliki, da se jih je sprva razveselil, kot dokaza Klokejeve pobožnosti. Zahvalil se je.

— Ne veste, gospod župnik, je rekel Gilbert,

gladeč si svojo brado, da se še mi nismo nikoli pritoževali nad vami; hotel sem vam to pokazati. Moja navada je, da ne ostanem ničesar na dolgu tem, ki so naši prijatelji.

— Gilbert Kloké, nisem dovolj vaš prijatelj, toda misel je vendar dobra. Hvala.

— Na uslugo, gospod župnik!

— Privedite malo k večernicam ob pol treh.

In to je bilo vse. Mati in hčerka sta se vrnili ob pol treh. Bili sta rdeči. Mnogo so jedli. Kloké pa je začel klepati koso, kajti čas košnje je prišel in na fontenejskem gradu so najeli kosce.

Dve leti pozneje je mati Adela umrla. Hčerka je bila stara šele dvajset let. To je bila žalost in vzrok dolgega vznemirjenja za dninarja. Dasi neredna in slaba gospodinja je bila mati le boljša kot njuna hčerka. »Moja mala je še premlada, da bi se tako mučila!« je govorila. Otrok se ni niti toliko naučil, kolikor bi ga lahko v kuhinji in pri šivanju naučila mati. Ko je mati odšla je oče ostal osem dni doma, ne da bi kaj delal, kakor je to treba med mašo zadušnico in mašo na osmino. Bil je poleg Marije in se je prizadeval, da bi jo spoznal, da bi ji svetoval ter da bi ji ukazal kako delo. Kajti hčerka je bila že toliko pri moči, da bi lahko opravljala gospodinjstvo, če bi le hotela. Izgledala je, kakor da bi bila stara že štirinajst let, drugi so rekli, da že šestnajst, po postavi in po obnašanju je bila že žena. Toda ni uspel. Zadel je na ljubeznjivosti, nato na zavrnitev in ker je vztrajal, na kujavo mračno in stalno jezo, podobno nehvaležnosti. Ko je Kloké proti koncu osmega dne odstranjeval flanelo, kot je navada, pri-trjeno na slamo njegovih panjev je opazil, da prihaja njegova sosedinja, debela mati Justa.

— Oče Kloké, je rekla, pet otrok že čuvam, z vašo jih bo šest. Nič si ne delajte skrbi.

In Marija se je še naprej igrala z malimi otroki in se je polenila, čakajoč, da bi bila dovolj stara za pouk. Hotela je biti šivilja, da bi videla svet in zapustila gozd.

Gilbert je bil slabše postrežen, bolj osamljen, bolj nesrečen doma, kakor kdajkoli. Vrgel se je popolnoma na stran delavskih tovarišev, nekateri so bili celoletni dninarji, ki jih je srečaval na kmetijah, drugi vozniki, zidarji, mali posestniki, rokodelci, ki so med zimo hodili v gozd z sekiro, ali v času možnosti z mašnikom. Nerazumljiva neznost, ki obdaja delo, potrebo po tovariših, ki enako mislijo in si med seboj pomagajo, sta dosegli, da se je mnogokrat vdinjal na oddaljene kmetije in se je vračal pozno, ker je hodil med tovariše pit in včasih ni spal doma. Njegova oblačila so bila v slabem stanju, brada se mu je daljšala, kadar se je zopet pojavil v naselju, so psi lajali nanj. Sosede so govorili: »Gilbert Kloké je postal pa popolnoma gozden!« Oh, ne, živel je pošteno, živel strastno življenje pa plemenito in nemirno; živel je za druge in z drugimi svoje obrti v porajajočem se društvu. Njegova plemenita narava je bila polna utvar, jeze in mešanega veselja.

Naslednja leta so se nievrski drvarji združevali, da bi dosegli zvišanje nezadostnih plač. V gozdovih, med urami oddiha v gostilnah, ob nedeljah in na kmetijah, kjer so stroji izpodirali delavce in cepce, so se s številnimi vezmi družili ljudje, poljski delavci so razpravljali o interesih svojega stanu. Besede, ki se že nad eno stoletje niso slišale, so se dvigale v gozdovih in med mejami. Drevesa so vztrepetavala, ko so slišala te besede. Govorili so: »Skupni interesi delavcev... več drznosti... posameznik je slab... združimo se, da dosežemo svoje pravice... naredimo si skupno blagajno in vanjo bomo vplačevali del plače.

(Dalje sledi.)